29 362 Modernisering van de overheid

Nr. 408 Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 september 2026

De overheid wordt soms als groot en ingewikkeld ervaren. De weg vinden naar de juiste dienstverlening is niet altijd gemakkelijk. Verschillende regelingen die met elkaar samenlopen of juist door instanties op een andere manier worden geïnterpreteerd helpen daar zeker niet bij. De opgave is helder. De overheid moet meer slagvaardig worden en maatschappelijke opgaven sneller oplossen. Een belangrijk onderdeel om slagvaardiger te worden is dat de dienstverlening eenvoudiger moet. En dat is mogelijk door wet-en regelgeving te gaan vereenvoudigen. In deze brief ga ik in op de in het coalitieakkoord aangekondigde jaarlijkse vereenvoudigingswet. Ik geef concrete voorbeelden van vereenvoudiging, ga daarna in op het systeem achter de vereenvoudigingswet (o.a. de Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten) en geef aan hoe uw Kamer een bijdrage kan leveren. Ik zet mij ook in om het aantal regels te verminderen. Hierover stuur ik u een brief in oktober. Daarnaast ga ik in de kamerbrief Slagvaardige Overheid van eind oktober in op het automatisch stopzetten van regels.

Vereenvoudiging betekent onder andere het terugdringen van onnodige regels, uitzonderingen en complexiteit in wetgeving en dienstverlening. Het kabinet werkt op drie manieren aan eenvoudigere regels en dienstverlening: (1) het aanpassen, verminderen en vereenvoudigen van bestaande regels en uitvoering, (2) het voorkomen van nieuwe complexiteit door samenhang en daadkracht van inwoners vanaf het begin goed te doordenken, (3) en het doorvoeren van wijzigingen in stelsels die door het toevoegen van regels steeds ingewikkelder zijn geworden. De jaarlijkse vereenvoudigingswet richt zich op het eerste punt.

Met de introductie van deze jaarlijkse vereenvoudigingswet kiest het Kabinet voor een nieuwe aanpak en een vast ritme om vereenvoudigingsvoorstellen op te halen en versneld te behandelen. Dit geeft de mogelijkheid om snel en daadkrachtig tot concrete vereenvoudigingen te komen. De eerste twee edities aan voorstellen zijn bedoeld om bestaande knelpunten direct te verlichten. Deze wet is hiermee een startpunt om direct merkbare voordelen te behalen voor inwoners en bedrijven. Dit is echter pas het begin van een structurele, meerjarige beweging naar een eenvoudige overheid.

Vereenvoudiging is nadrukkelijk een gezamenlijke opdracht. Beleidsmakers, publieke dienstverleners, toezichthouders, medeoverheden, maatschappij en politiek moeten elkaar vroegtijdig vinden, knelpunten analyseren en oplossingen in samenhang vormgeven. Vereenvoudiging gaat namelijk ook samen met dilemma’s. Iedere regel kent een reden en het kan daardoor lastig zijn om regels aan te passen of te schrappen. Vereenvoudiging van regelgeving heeft vaak concrete gevolgen, zoals de noodzaak om meer risico’s en minder uitzonderingen te accepteren. Het maken van transparante keuzes tussen deze dilemma’s is nodig om te komen tot eenvoudigere publieke dienstverlening.

Slagvaardige Overheid richt zich op vereenvoudiging

Het kabinet werkt aan een bredere aanpak ‘Slagvaardige Overheid’, zie mijn brieven van 24 april 2026[1] en 26 juni 2026.[2] Een van de actielijnen is het doorvoeren van wijzigingen in stelsels die door het toevoegen van regels steeds ingewikkelder zijn geworden. De noodzaak om vereenvoudiging structureel en in samenhang op te pakken krijgt binnen die lijn vorm. In oktober 2026 ontvangt uw Kamer een volgende brief over de Slagvaardige Overheid. Hierin geef ik een breder beeld van waar we op inzetten op vereenvoudiging.

Om dilemma’s en knelpunten bespreekbaar te maken wordt al gewerkt met en aan diverse acties. Het Netwerk van Publieke Dienstverleners (NPD), de Inspectieraad (IR) en Werk aan Uitvoering (WaU) werken aan een vereenvoudigingsaanpak.[3][4] Hierin worden beleid, publieke dienstverleners en inspecties samengebracht om oplossingen en dilemma’s in kaart te brengen en tot keuzes te komen.

Ook lopen er binnen de departementen diverse projecten om tot vereenvoudiging te komen. Zo werken bijvoorbeeld BZK/VRO met andere betrokken departementen aan de vereenvoudigingsopgave in de fysieke leefomgeving met een gecoördineerde aanpak, inclusief het versnellen van de woningbouw (actieagenda STOER). Vanuit EZK en Werk aan Uitvoering wordt gewerkt aan het verminderen van regeldruk voor mensen, professionals en bedrijven via het jaarlijks schrappen van 500 regels. Uw Kamer wordt over de 500-regels en STOER apart geïnformeerd. Hiernaast zet het kabinet zich ook op Europees niveau actief in voor het verminderen van bestaande regeldruk via de vereenvoudigingsagenda van de Europese Commissie. Verder zal in de komende editie van de Staat van de wetgeving aandacht worden gegeven aan de complexiteit van wetgeving en de lessen die daarover uit eerdere vereenvoudigingsoperaties kunnen worden getrokken.

Welke vereenvoudigingen onder de wet vallen
De jaarlijkse vereenvoudigingswet is voor vereenvoudigingen die wet- en regelgeving vereisen, maar geen grote stelselwijziging vormen. Dat betekent concreet dat de wet bedoeld is voor knelpunten die snel kunnen worden opgelost. De kracht van het instrument ligt in het oplossen van concrete knelpunten die burgers, bedrijven, publieke dienstverleners, medeoverheden en toezichthouders dagelijks ervaren, zonder dat daarvoor een meerjarig traject of politiek zwaar debat nodig is. Hiermee wordt het mogelijk om het systeem op een overzichtelijke manier te verbeteren en regels aan te passen, zodat ze makkelijker kunnen worden uitgevoerd en gehandhaafd. Uitvoeringsorganisaties hebben behoefte aan verduidelijking van bevoegdheden, aanpassing van regels of modernisering van instrumenten om hun wettelijke taken goed te kunnen uitvoeren.

Verder ziet het kabinet in het instrument een geschikt middel om de knelpunten die naar voren komen in invoeringstoetsen snel te kunnen oplossen, waarbij het gaat over het oplossen van onverwachte problemen bij de uitvoering van nieuwe wetgeving, zonder dat de gemaakte beleidskeuzes veranderen. Een jaarlijkse vereenvoudigingswet kan ook worden gebruikt om sneller te reageren op signalen uit de rechtspraktijk over knelpunten in regelgeving. En hiermee sneller

---

[1] Kamerstuk 36800 VII, nr. 97.
[2] Kamerstuk 29362, nr. 406.
[3] Kamerstuk 29362, nr. 392
[4] Kamerstuk 32140, nr. 280

gevolg te geven aan aanbevelingen vanuit de rechtspraak. Daarbij kunnen ook aanpassingen worden opgenomen die normaal in een verzamelwet zouden landen, zoals het op dezelfde manier gebruiken van begrippen, het schrappen van verouderde regels of het aanpassen van wetten aan de huidige situatie.

Vereenvoudiging kan ook zonder wetswijziging
Niet elke vereenvoudiging vraagt om wijziging van regelgeving. Vereenvoudiging wordt ook bereikt door bestaande regels eenduidiger toe te passen, door processtappen eenvoudiger te maken of door ketenpartners beter te laten samenwerken. Maar ook bijvoorbeeld door brieven begrijpelijker te maken en het aanvragen van vergunningen te vereenvoudigen. Op deze manier zorgen we ervoor dat eenvoudigere publieke dienstverlening doorlopend in de aandacht staat, zowel binnen het kabinet als in gesprek met uw Kamer.

Voorbeelden

Zo geeft Clustering Rijksincasso (CRI) invulling aan de beweging naar één overheid door vanuit burgerperspectief haar rol als schuldeiser te harmoniseren met concrete oplossingen voor inwoners die te maken hebben met problematische schulden. CRI bestaat uit acht uitvoeringsorganisaties (Belastingdienst, CAK, CJIB, DUO, RVO, SVB, Dienst Toeslagen, UWV) en VNG, en zet binnen de bestaande wettelijke kaders al concrete stappen via *Mijn Betaaloverzicht* (één plek waar zij hun schulden bij verschillende overheidsorganisaties kunnen inzien) en de Betalingsregeling Rijk (één aanvraag om een gezamenlijke betalingsregeling te treffen voor schulden bij inmiddels twaalf verschillende overheidsorganisaties).

Voor ondernemers geldt dat zij nu ook (vrijwel) alle wijzigingen van de in het Handelsregister geregistreerde gegevens kunnen opgeven via de mijn-omgeving van KVK waar een ondernemer te allen tijde de gegevens van de eigen inschrijving(en) kan raadplegen. Tot voor kort kon dat alleen via een per post te versturen formulier.

Bij de IND worden stapsgewijs alle correspondentie tussen de IND en aanvragers, referenten en gemachtigden leesbaarder gemaakt. De brieven krijgen een duidelijke kernboodschap en bevatten alleen informatie die relevant is voor de lezer. Daarnaast heeft de IND het aanvraagproces voor gezinsmigratie verbeterd. Door betere informatie en aanvraagformulieren, sneller persoonlijk contact en een tijdige controle op volledigheid is de aanvragerstevredenheid toegenomen. Tegelijkertijd zijn onder meer het herstelverzuim en de doorlooptijden afgenomen, daarmee is ook de werklast voor de IND verminderd.

Eerste editie vereenvoudigingswet
De eerste editie en de kort daaropvolgende tweede editie bestaan uit meerdere wetsvoorstellen op verschillende domeinen. Deze eerste twee edities zijn bedoeld als proeven van het instrument en vooral bedoeld om het jaarlijkse proces met elkaar in te richten, te doorlopen en waar nodig te verbeteren. De afdeling Advisering van de Raad van State kan in haar adviezen over de wetsvoorstellen in de eerste editie ook meer in het algemeen ingaan op de gemaakte keuzes over inhoud en proces.

Het kabinet richt zich op indiening bij de Tweede Kamer van de wetsvoorstellen in de eerste editie in november 2026 en op publicatie in het Staatsblad in april 2027. De beoogde indiening bij de Tweede Kamer van de volgende edities is

steeds begin maart en de beoogde publicatie in het Staatsblad in juli. De inwerkingtreding verschilt waarschijnlijk per wet.
De onderwerpen van de eerste editie komen van de ministers van VRO, KGG, JenV en OCW.

Voorstel Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten
Een belangrijk onderdeel van deze eerste editie is het wetsvoorstel van de minister van VRO, als coördinerend minister voor de Omgevingswet, dat zich richt op de stelselaspecten van de Omgevingswet. Dit voorstel omvat een omvangrijk pakket aan verbeteringen van instrumenten binnen zowel de Omgevingswet als de Invoeringswet en de Awb. Het gaat om het verbeteren van het instrument programma, het flexibeler maken van het voorbereidingsbesluit, het verduidelijken van het projectbesluit en de verkenningsfase, en het verduidelijken van bepalingen rond handhaving, gegevensverzameling en financiële zekerheid en het verbreden van de experimenteerruimte. De verbeteringen en vereenvoudigingen raken direct aan de voorspelbaarheid voor inwoners, bedrijven en overheden en de uitvoerbaarheid van het stelsel.

Voorstel energieprojecten
Het wetsvoorstel van de staatssecretaris van KGG voegt aan de Omgevingswet bepalingen voor provincies en het Rijk toe om leges te heffen voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een projectbesluit voor energieprojecten. Dit verbetert de huidige methodiek van het betalen van de kosten via door de provincie of het Rijk te sluiten overeenkomsten. Daarnaast bevat dit wetsvoorstel enkele juridisch-technische wijzigingen van de Energiewet, Mijnbouwwet en Wet windenergie op zee.

Voorstel wegnemen knelpunten rechtspraktijk
Het wetsvoorstel van de Staatssecretaris van JenV bevat een aantal wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering om enkele knelpunten voor de rechtspraktijk weg te nemen, net als wijzigingen in enkele andere wetten om technische verbeteringen door te voeren.

Voorstel tegemoetkoming onderwijsbijdrage, schoolkosten en studiefinanciering
Het wetsvoorstel van de minister van OCW bevat meerdere technische en licht beleidsmatige verbetermaatregelen op het gebied van de tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten en studiefinanciering. De Variawet studiefinanciering bevat 19 maatregelen die uiteenlopen van het harmoniseren van begrippen of regels, het verduidelijken van rechten en plichten van scholieren, studenten en debiteuren en het expliciteren van grondslagen die DUO nodig heeft om haar taken zorgvuldig uit te voeren.
Het wetsvoorstel heeft van 7 mei 2026 tot en met 1 juli opengestaan voor internetconsultatie. Het wetsvoorstel zal op een later moment dan de overige voorstellen aan de Tweede Kamer worden aangeboden en kent ook een latere inwerkingtreding dan wordt beoogd voor de overige wetsvoorstellen.

Na de eerste editie volgt een tweede editie

Voor de tweede editie zijn 13 verschillende vereenvoudigingsvoorstellen aangedragen. Deze worden nu uitgewerkt tot concrete wetsvoorstellen die in september in consultatie gaan. Denk bijvoorbeeld aan vereenvoudigingsvoorstellen op het gebied van studietoeslag, grondslagen voor gegevensuitwisseling en nog meer. Een uitgebreide toelichting van de definitieve voorstellen deel ik in december 2026 met uw Kamer.

Voor de volgende editie wordt ook gekeken naar een aanpak per thema. Dat wil zeggen een bundeling van maatregelen die bij elkaar horen worden samengevoegd, zodat onderwerpen die met elkaar te maken hebben in samenhang kunnen worden behandeld. Te denken valt aan problemen rond het verwerken van persoonsgegevens, de fysieke leefomgeving of het sociale domein.

Zo werkt de jaarlijkse vereenvoudigingswet
De vereenvoudigingswet is een jaarlijks, kortlopend instrument dat nodig is om tot meer vereenvoudiging van bestaande wet- en regelgeving te komen. Het doel is het aanpassen, verminderen en vereenvoudigen van bestaande regelgeving en de uitvoering daarvan. Daarnaast is het ook de bedoeling om de behandeling van de gebundelde wetsvoorstellen versneld en voorspelbaar te laten plaatsvinden. Juist door jaarlijks een pakket aan verbeteringen te bundelen, kunnen knelpunten sneller worden opgelost. Daarmee wordt voorkomen dat problemen zich opstapelen. Dit is direct merkbaar voor inwoners en bedrijven. Minder formulieren, minder uitzonderingen, minder fouten, snellere afhandeling en duidelijkere regels. De versnelde behandeling betekent onder meer dat noodzakelijke verbeteringen niet langer hoeven te wachten op grote wetswijzigingen. De vereenvoudigingswet biedt daarmee voordelen ten opzichte van normale wetgevingstrajecten.

De kracht van de jaarlijkse vereenvoudigingswet is dat zij een doorbraak forceert in een systeem dat anders blijft vastlopen in zijn eigen routines. Zonder een verplicht jaarlijks ritme blijven vereenvoudigingsvoorstellen te vaak liggen, omdat prioriteit wordt gegeven aan nieuwe plannen, grote stelseltrajecten of acute politieke vragen. De vereenvoudigingswet doorbreekt dit patroon en noodzaakt iedereen – beleid, uitvoering, toezicht en politiek – om bestaande processen en routines deels los te laten. Juist die druk is nuttig: die voorkomt dat verbeteringen blijven hangen in afstemming, dat signalen uit de praktijk te laat worden opgepakt en dat noodzakelijke aanpassingen pas na jaren worden doorgevoerd. Knelpunten in regelgeving zijn immers direct voelbaar voor inwoners, bedrijven en uitvoeringsorganisaties, net als de oplossingen voor die knelpunten.

Deze wet heeft bovendien een signaalfunctie: door de korte doorlooptijd van de jaarlijkse wet ontstaat scherp inzicht in de geboekte vereenvoudigingen en werken we toe naar een agenda, waarin signalen uit de praktijk steeds worden opgepakt en verwerkt. Zo ontstaat een overheid die haar eigen regels actief onderhoudt en voorspelbaar werkt aan verbetering.

Zo werkt het versnelde proces
Een versnelde behandeling is noodzakelijk om het terugkerend karakter van de jaarlijkse vereenvoudigingswet daadwerkelijk te laten functioneren. Het instrument veronderstelt een voorspelbaar ritme waarin signalen worden omgezet in concrete wetsvoorstellen, die vervolgens binnen hetzelfde jaar kunnen worden vastgesteld. Wanneer dit tijdspad te lang wordt, ontstaat het

risico dat knelpunten zich opstapelen, dat oplossingen pas jaren later effect hebben en dat het voortdurend aanpassen en verbeteren van wetgeving niet tot stand komt. Zo bezien draagt een versneld traject bij aan de kwaliteit en uitvoering van bestaande wetgeving en voorkomt dat vereenvoudiging juist leidt tot nieuwe vertraging of complexiteit. Een overheid die jaarlijks kan bijsturen op complexiteit kan sneller inspelen op veranderingen, waardoor grote wijzigingen in stelsels minder vaak nodig zijn.

De versnelde behandeling van de jaarlijkse vereenvoudigingswet vraagt wel een andere werkwijze van alle betrokken partijen. Alleen wanneer alle betrokken instanties samenwerken, kan het hogere ritme worden gehaald dat nodig is om knelpunten daadwerkelijk sneller op te lossen. Er wordt intensiever en vaker samengewerkt tussen publieke dienstverleners, toezichthouders en ministeries, waardoor het proces wordt verkort. De internetconsultatie wordt volgens kabinetsbeleid uitgevoerd, maar wel in verkorte vorm, dit geldt ook voor de advisering van toetsende instanties. Daarna volgt een gezamenlijke behandeling in het ambtelijk voorportaal, onderraad en ministerraad, en een versnelde advisering door de Raad van State. Tot slot vraagt de beoogde jaarcyclus ook om een voortvarende behandeling door uw Kamer. Die kan worden voorbereid door de verschillende commissies. Alleen op deze manier wordt het mogelijk om steeds binnen een jaar vereenvoudigingen door te voeren. Ik nodig beide Kamers dan ook van harte uit een bijdrage te leveren aan een voortvarende behandeling, bijv. door de eerste drie wetsvoorstellen uit de eerste editie uiterlijk eind maart 2027 behandeld te hebben.

De afgelopen maanden is in overleg met betrokkenen een versneld proces ontworpen. De planning van de vereenvoudigingswet is toegevoegd als bijlage.

Aandacht voor vereenvoudiging en het zorgen voor uitvoerbare en begrijpelijke regelgeving moet een vast onderdeel worden van het denkproces van iedereen die betrokken is – beleid, uitvoering, toezicht en politiek. Dit vraagt volhardendheid om hier verantwoordelijkheid in te nemen. Gestructureerd vereenvoudigen is cruciaal voor een toekomstbestendige overheid, waarin inwoners, bedrijven en de overheid zelf minder moeite hoeven te doen om regels te begrijpen, toe te passen en uit te voeren.

Zoals gezegd verwacht ik dat de wetsvoorstellen in de eerste editie van de vereenvoudigingswet in november 2026 worden ingediend bij de Tweede Kamer.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van der Burg